

پیشگیری از جرم

(مطالعه موردی: سرقت از فروشگاه‌ها)

اثر

رونالد وی. کلارک

مترجمان

مهدی مقیمی

حمید جربانی

Clark V. Ronald

کلارک، وی. رونالد

پیشگیری از جرم (سرقت از فروشگاه‌ها) / نویسنده: کلارک رونالد، [مترجمان] مهدی مقیمی، حمید جربانی.

مشخصات ناشر: تهران، دانشگاه علوم انتظامی ناجا، معاونت پژوهش، اداره چاپ و نشر، ۱۳۸۶.

۸۱ صفحه، مصور (رنگی) ۱۲۰۰۰ ریال

شابک (ISBN): ۹۷۸-۹۶۴-۷۶۴۸-۷۵-۵

عنوان اصلی: Shoplifting. 2002

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص ۷۵-۸۱.

۱- دزدی از فروشگاه‌ها- پیشگیری ۲- خرده فروشی - اقدامات تأمینی - ب. مهدی مقیمی ۱۳۶۰ - حمید جربانی ۱۳۶۱ ج. دانشگاه علوم انتظامی ناجا، معاونت پژوهش، اداره چاپ و نشر.

رده بندی کنگره: ۹۸۰ک

رده بندی دیویی: ۳۶۴/۱۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۱۴۸۴۴۶

عنوان: پیشگیری از جرم (سرقت از فروشگاه‌ها)

مؤلف: رونالدوی. کلارک

مترجمان: مهدی مقیمی - حمید جربانی

ناظر علمی: سروش بهرپر

ویراستار ادبی: سونا احمدی

صفحه آرا: مینم رادمهر

طراح جلد: مرضیه مهدی خانی

آماده سازی: مرکز تهیه و توزیع منابع آموزشی دانشگاهی - ۴۴۷۱۳۶۴۶

کنترل نهایی: اصحاب حبیب زاده ملکی

ناشر: معاونت پژوهشی دانشگاه علوم انتظامی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول ۱۳۸۸

چاپ و صحافی: انتشارات سروش

قیمت: ۱۲۰۰۰ ریال

مجوز سازمانی: ۱۰/۵۸۴۷۸

حق چاپ محفوظ است.

نشانی: تهران، انتهای اتوبان شهید همت غربی، بعد از پل رودخانه کن، دانشگاه علوم انتظامی - معاونت پژوهش - اداره چاپ و نشر

شماره تماس: ۴۸۹۳۱۲۸۷ - ۴۸۹۳۱۲۸۹

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
- مقدمه ناشر	۹
- مقدمه مترجمان	۱۱
بخش اول: علل وقوع سرقت از فروشگاه ها	۱۵
- معضل سرقت از فروشگاه ها	۱۷
- مسایل مرتبط	۲۴
- عوامل مؤثر بر سرقت از فروشگاه ها	۲۴
- اجناس فروشی	۲۵
- مشتریان	۲۸
- عوامل فصلی و موقتی	۲۹
- موقعیت ها	۲۹
- شیوه های فروش، نظارت بر قفسه اجناس و اعمال کارکنان	۳۰
- نحوه چینش در ویتترین های فروشگاه ها	۳۱
- درک معضل سرقت در منطقه مورد نظر	۳۲

- سؤالاتی درباره وقایع، بزهکاران و فرصت‌ها ۳۶
- وقایع مورد سؤال ۳۶
- بزهکاران ۳۷
- موقعیت‌ها/ فرصت‌ها ۳۷
- شرایط و اوضاع تسهیل‌کننده سرقت ۳۸
- راهکارهای رایج ۳۹
- ارزیابی میزان تأثیر ۳۹

بخش دوم: راهکارهای رفع سرقت از فروشگاه‌ها ۴۱

- راهکارهای مبارزه با سرقت از فروشگاه‌ها ۴۳
- ملاحظات کلی برای اجرای راهکارهای مؤثر ۴۵
- راهکارهایی ویژه برای کاهش نرخ سرقت از فروشگاه‌ها.. ۴۷
- الف) نحوه عملکرد متصدیان فروش ۴۷
- ۱- بهبود چیدمان ویتترین‌های فروشگاه ۴۷
- ۲- نظارت مستمر و دقیق بر قفسه اجناس ۴۹
- ۳- افزایش اقدامات حفاظتی توسط متصدیان فروش ۴۹
- ۴- الصاق برچسب هشدار بر روی کالاهای در معرض خطر.. ۵۰
- ب) به کارگیری کارکنان ۵۲
- ۱- استخدام تعداد بیشتری از کارکنان آموزش دیده برای فروش ۵۲
- ۲- استخدام کارآگاهان در فروشگاه ۵۲
- ۳- استخدام مأموران انتظامات ۵۳

- ج) شیوه‌های سرقت از فروشگاه‌ها..... ۵۵
- ۱- استفاده از جبران خسارت مدنی..... ۵۶
- ۲- استفاده از ضمانت‌های اجرایی غیررسمی پلیس..... ۵۷
- ۳- ایجاد سیستم اعلام خطر زمانی..... ۵۸
- ۴- ممنوعیت ورود سارقان معروف..... ۵۹
- ۵- افزایش اطلاعات عمومی..... ۵۹
- د) استفاده از فناوری..... ۶۰
- ۱- نصب دوربین مدار بسته و نظارت با آن..... ۶۰
- ۲- نظارت الکترونیکی بر کالاها..... ۶۱
- ۳- الصاق برچسب‌های جوهری به کالاها..... ۶۳
- جدول شماره دو ۶۵
- منابعی برای مطالعه بیشتر ۶۹
- واژه‌نامه انگلیسی به فارسی ۷۵
- واژه‌نامه فارسی به انگلیسی ۸۱
- کتابنامه ۸۷

مقدمه ناشر

توسعه روزافزون علم، تخصصی شدن شاخه‌های متعدد علوم و تحولات عظیم و روزافزون جوامع از جمله مسایل انکارناپذیر قرن حاضر است. از جمله موارد تخصصی شدن علم، می‌توان به پیشرفت چشمگیر علم جرم‌شناسی به ویژه پیشگیری از جرم (که زیر عنوان جرم‌شناسی پیشگیری مطرح می‌شود) اشاره کرد. همین‌طور در زمینه تحولات اساسی در پلیس امروزی، می‌توان به توجه دوچندان بر انجام امور پلیسی جامعه محور و تمرکز پلیس بر پیشگیری از جرم نظر داشت. در این زمینه با توجه به تأسیس مؤسسه هرمن گلدشتاین^۱ در سال ۱۹۷۹ میلادی، مسایل نسبتاً جدیدی در سازمان‌های پلیس کشورهای متمدن به وجود آمد، که از جمله آن‌ها می‌توان به وضع اصطلاح «پلیس جامعه محور»، تبیین مفهوم نظری و عملی آن و همچنین به این مسئله اشاره کرد که چرا پلیس با در نظر گرفتن منابع و امکانات موجود، مجال ارتکاب جرم را به بزهکاران می‌دهد و سپس اقدام به کشف جرم یا

1. Herman Goldstein

تحقیق نسبت به آن می‌کند. بنابراین، شایسته است که پلیس با تمام توان و امکانات به پیشگیری از جرم بپردازد و به این طریق، علاوه بر حفظ نظم عمومی و امنیت کشور، از پیدایش آثار و زیان‌های وقوع جرم نیز جلوگیری به عمل آورد. هم‌اکنون شاهدیم که بسیاری از کشورها در زمینه پیشگیری از جرم، دست به انجام مطالعات نظری و تحقیقات کاربردی می‌زنند. در کشور مانیز، علاوه بر این‌که بسیاری از محققان علوم اجتماعی، حقوقی و یا جرم‌شناسی، در این قلمرو فعالیت دارند، اما به نظر می‌رسد که هنوز زمینه پیشگیری از جرم و راهکارهای اجرای آن، نیاز به وجود منابع مطالعاتی بیشتری دارد.

دانشگاه علوم انتظامی به‌عنوان نهاد آموزش عالی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با درک اهمیت این موضوع، کتاب حاضر را با هدف ارائه راهکارهای اجرایی پیشگیری از جرم ترجمه کرده است، این کتاب با توجه به موردی بودن آن، به طور تخصصی راهکارهایی را مطرح کرده، تا زمینه ای ایجاد کند که پلیس به همراه مشارکت فعالانه شهروندان و مسئولان دولتی دخیل در موضوع، قادر به پیشگیری از سرقت‌هایی شود که در فروشگاه‌ها و در حین فعالیت آن‌ها ارتکاب می‌یابند.

امید است با انتشار این دست آثار، بتوان سازمان را در انجام بهینه وظایف خود به ویژه در زمینه پیشگیری از جرم، یاری نمود.

معاونت پژوهش دانشگاه علوم انتظامی

بهار ۱۳۸۸

مقدمه مترجمان

پیشگیری از جرم، شامل مجموعه تدابیر و راهکارهایی است که قوای حاکم بر جامعه، از طرق قانونی برای مهار جرم به کار می‌گیرد. تدابیر پیشگیرانه، عموماً بر دو محور اجرا می‌شوند. حالت اول، محوری است که با حذف و یا تقلیل فرصت‌ها و یا موقعیت‌های ارتکاب جرم، بزه‌دیدگان احتمالی را از خطر بزه‌دیدگی مصون نگه داشته و از این طریق سعی در پیشگیری از جرم دارد. به این نوع پیشگیری از جرم، اصطلاحاً پیشگیری وضعی^۱ می‌گویند. در حالت دوم، کارشناسان با ریشه‌یابی جرم (علل جامعه‌شناختی، روان‌شناختی و ...) در صدد بهبود وضعیت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... هستند. این نوع پیشگیری را پیشگیری اجتماعی^۲ نامیده‌اند. کارشناسان و متخصصان امر پیشگیری، پیشگیری اجتماعی را مؤثرترین و موفق‌ترین نوع پیشگیری دانسته‌اند، زیرا با تغییر شرایط محیط اجتماعی، ارتقای سطح فرهنگ و به وجود آوردن خود نظارتی در شهروندان، از ارتکاب جرم پیشگیری می‌کند.

اگر چه دوران علمی پیشگیری از جرم را با ظهور مکتب تحقیقی ایتالیایی مقارن می‌دانند، اما در حقیقت، در تمام قرون و اعصار و حتی از بدو تولد انسان، شاهد وجود مصادیقی از تدابیر و راهکارهای پیشگیرانه هستیم. امروزه اهمیت پیشگیری از جرم، بیش از پیش، بر مجریان اجرای عدالت و حافظان نظم و امنیت در جامعه مشخص شده

1. Situational crime prevention

2. Social prevention

است. با پیشگیری از جرم، از مضرات و آسیب‌های آن در جامعه، بزه‌دیدگی و یا ارباب شهروندان و اختلال در نظم و امنیت جامعه، پیشگیری می‌شود. هم‌اکنون مسئله پیشگیری از جرم علاوه بر سازمان‌های ملی، مورد توجه سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی نیز واقع شده است. در این زمینه می‌توان به «اصول راهبردی سازمان ملل متحد برای پیشگیری از بزهکاری نوجوانان» طی قطعنامه ۴۵/۱۱۲ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، مصوب ۱۴ دسامبر ۱۹۹۰ اشاره کرد. در این راستا، باید توجه داشت که اگر چه متصدیان و مسئولان اجرای تدابیر پیشگیرانه، عموماً مراجع دولتی هستند اما مشارکت نهادها و سازمان‌های غیردولتی، به ویژه شهروندان از اهمیت خاصی برخوردار بوده و موفقیت طرح‌های پیشگیری از جرم، منوط به آن است.

اثر حاضر برگردان کتابی است با عنوان Shoplifting نوشته پرفسور رونالد وی. کلارک^۱، استاد دانشگاه روتگرز^۲، که با همکاری وزارت دادگستری آمریکا چاپ شده است.

این کتاب از جمله کتب راهنمای پلیس آمریکا است و علاوه بر بیان نقش مهم پلیس در پیشگیری از وقوع جرم، نحوه مشارکت سایر نهادها و سازمان‌های دولتی یا غیردولتی و شهروندان را در این زمینه مطرح می‌کند.

تدابیر و راهکارهای مذکور در کتاب حاضر، صرفاً برای پیشگیری از سرقت از فروشگاه‌ها، جرایم و معضلات مرتبط با آن است. تدابیر و راهکارهای مذکور در این کتاب، غیرکیفری (غیر سرکوبگر) بوده و علاوه

1. Ronald v.clarke

2. Rutgers University

بر طرح مفاهیم پیشگیری اجتماعی، بسیاری از راهکارهای پیشگیری وضعی را بیان می‌کند.

سعی مترجمان اثر حاضر بر آن بوده که با بیان هر چه شیواتر مطالب، مفاهیم و مضامین مورد نظر مؤلف را به ذهن خواننده نزدیک‌تر کنند. به همین منظور با استفاده از منابع موجود، تلاش شده که مطالب با نقص و ابهام کمتری ترجمه شوند. در این راستا تقریباً از تمام تقریرات درس پیشگیری و راهنمایی‌های حضوری استاد برجسته جرم‌شناسی ایران، آقای دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی بهره گرفته‌ایم که بر خود لازم می‌دانیم در همین رهگذر، مراتب تقدیر و تشکر خود را از راهنمایی‌های دلسوزانه ایشان ابراز کنیم.

در پایان لازم می‌دانیم از آقایان سردار سرتیپ دوم پاسدار محمد رفیع رفیعی‌نیا، سردار سرتیپ دوم پاسدار سعید شکری پور، امیرنادری، قدرت‌اله عظیمیان، حسین محبوبی‌منش، اصحاب حبیب‌زاده‌ملکی، محمدحسین احمدی، سیدنادر آقاخانی، حسن شمس‌نژاد، مسعودسلطانی، سیدعلی حسینی‌مقدم، مهدی جاوید، سیدحمید خرازانی، محمود محمودی و سرکار خانم قاسم‌پور به‌دلیل راهنمایی‌های بی‌دریغ‌شان در چاپ این کتاب تشکر نماییم. از محضر تمام استادان، دانشجویان و مخاطبان اثر حاضر خواهشمند است با انعکاس نظرها، انتقادهای و پیشنهادهای خود، ما را از نقایص و کاستی‌های احتمالی آن آگاه کنند.

باتشکر

مهدی مقیمی - حمید جربانی

بهار ۱۳۸۸